

sobota, 04.05.2024

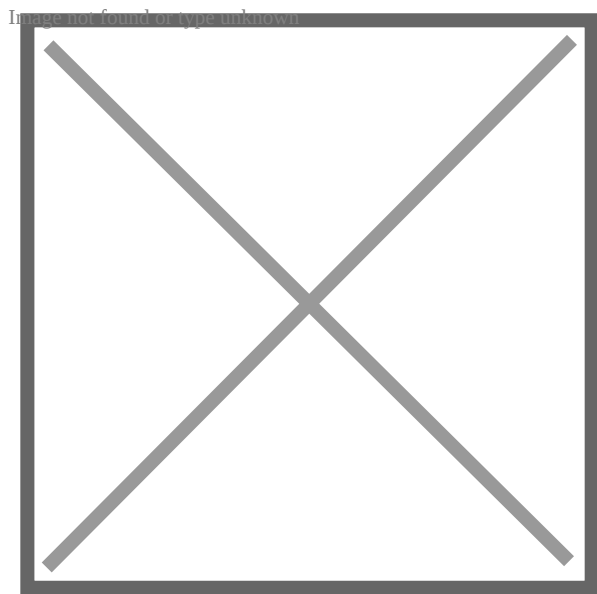
Mały przewodnik po świątyni w Lipowcu Kościelnym

Późniejsze wieki utrwaliły rolę świątyni jako centrum życia wspólnoty. Świątynie stawały się miejscem modlitwy, sprawowania Eucharystii i sakramentów ale także centrum życia religijnego i społecznego. Taką rolę odgrywa też nasza świątynia, która już ponad 200 lat góruje nad okolicą. Przez te lata, każde pokolenie coś dodawało, zmieniało, ulepszało i upiększało swoją świątynię parafialną. Dzisiejszy wygląd, to efekt pracy i troski wielu pokoleń kapłanów i wiernych, którzy modlitwą i pracą upiększali kościół i jego otoczenie.

Tworząc Przewodnik po naszej świątyni, chcemy ukazać Gościom i Parafianom dzisiejszy wygląd, bogactwo i piękno kościoła pod wezwaniem św. Anny, kościoła będącego sercem parafii św. Mikołaja biskupa w Lipowcu Kościelnym, owoc pracy naszych Przodków. Pragniemy tylko zwrócić jeszcze uwagę na jedną kwestię. Przewodnik ten nie jest opisem wydarzeń z przeszłości, bo o historii, o zmianach i przeszłości kościoła opowiadamy w innym miejscu. Ten artykuł opisuje dzisiejszy wygląd i wnętrze kościoła.

Zapraszamy niniejszym do zwiedzania świątyni, a zebrane informacje, mamy taką nadzieję, pomogą Czytającym i Gościom, jeszcze lepiej poznać kościół w Lipowcu Kościelnym.

Zewnętrzny wygląd

Świątynia nasza została wybudowana w stylu późnobarokowym. To, co od razu rzuca się w oczy to zorientowanie świątyni - tzn. jest ustawiona w kierunku wschód - zachód. Kościół jest murowany z czerwonej cegły, otynkowany oprócz pilastrów, które oprócz dekoracji pełnią też funkcje podtrzymywania belek stropu kościoła. Między pilastrami są umieszczone okna, zakończone półkolumnami.

Przy kościele zaś znajdują się dwie dobudówki - w jednej od strony północnej - mieści się kruchta z bocznym wejściem, zaś w drugiej - od strony południowej - zakrystia. Obie pochodzą z początku XX w., przy czym zakrystia została przeniesiona i przebudowana w latach 50 XX wieku, o czym później jeszcze powiemy.

Fasada kościoła (a więc to co widzimy nad głównym wejściem do kościoła) jest trójosiowa. Okna, podobnie jak w całym kościele są zakończone półkolumnami, poza oknem nad głównym wejściem, które jest w kształcie okręgu. Pierwotnie fasada miała inny układ okien, ale z czasem przebudowano ją tak, by okna znajdowały się symetrycznie do osi budynku.

PARAFIA PW. ŚW. MIKOŁAJA
Kościół posiada dach dwuspadowy i kryty blachą. Dach wieńczy wieżyczka, w której znajduje się sygnówka. Dzwonienie kościelne „informacyjną”, bowiem kościelny dzwoniąc nią, informował ludzi przez kościółem, że za chwilę rozpocznie się Msza św.

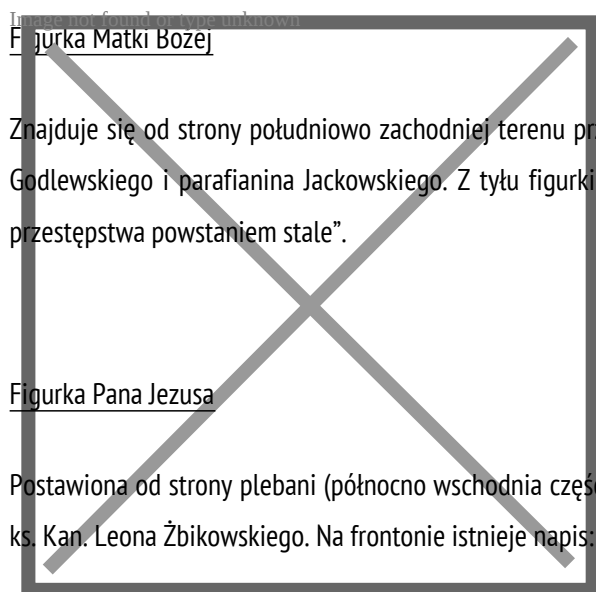
Dach jest nowy, remontowany na początku XXI wieku i kilka razy już malowany.

Figurki i tablice

Spacerując wokół kościoła dostrzeżemy od strony północnej dwie tablice nagrobne a od strony wschodniej kamienną tablicę, która zachowała się z pierwszej świątyni. Wokół kościoła natomiast można zauważyć dwie figurki i krzyż misyjny.

Krzyż Misyjny

Pierwszy krzyż misyjny został postawiony w 1949 roku, podczas pierwszych powojennych misji parafialnych. W 1989 roku wymieniono go na nowy, ufundowany przez małżonków Stanisława i Kazimierę Rychcik z Turzy Małej. Poświęcenie krzyża misyjnego nastąpiło 14 maja 1989 r.

Figurka Matki Bożej

Znajduje się od strony południowo zachodniej terenu przykościelnego. Postawiona została w 1913 roku staraniem ówczesnego organisty Godlewskiego i parafianina Jackowskiego. Z tyłu figurki istnieje napis: „Matko Najświętsza, uproś nam szczerą skruchę i żalu, niechaj z przestępstwa powstaniem stale”.

Figurka Pana Jezusa

Postawiona od strony plebani (północno wschodnia część terenu) w roku 1917 roku staraniem i fundacji ówczesnego proboszcza parafii – ks. Kan. Leona Żbikowskiego. Na frontonie istnieje napis: „Serce Najświętsze Jezusa Miej litość nademną. Serce Jezusa Ratuj mnie”.

Tablice pamiątkowe

Na ścianie wschodniej, od strony prezbiterium umieszczona jest Tablica pamiątkowa z pierwszego kościoła parafialnego w Lipowcu Kościelnym z 1532 roku. Napis w języku łacińskim, zawiera informacje, że ks. Stanisław Ciołek z Lipowca, proboszcz Lipowiecki, kanonik wrocławski, ufundował ten kościół. Oczywiście mowa o świątyni z XVI w.

Od strony północnej, przy prezbiterium, znajduje się Epitafium pamiątkowe śp. Adama Kosińskiego, herbu Rogala. Napis na tablicy głosi: „Adamowi Kosińskiemu, dziedzicowi dóbr Lipowca z przyległościami, kolatorowi kościoła tutejszego, Pułkownikowi b. Wojska Polskiego,

KANCELARIA PW. ŚW. MIKOŁAJA d. 10 lutego 1838 r., w wieku życia lat 54, Najlepszemu Mężowi i Ojcu, przodkowi i Zomleczu Dzieci, ten pomnik poświęcam”.

Również od strony północnej, za wejściem do bocznej kaplicy, jest umieszczone Epitafium pamiątkowe śp. Magdaleny z Kowalewskich i Józefa Bromirskich, spoczywających w podziemiach kościoła. Epitafium ufundowała córka (znane tylko inicjały: W. Z.) w 1895 roku.

Wnętrze świątyni

Do naszej świątyni prowadzą dwa wejścia. Jedno, od strony północnej, jest typowym wejściem bocznym, poprzedzonym małą kruchtą, w której przechowywane są też "akcesoria procesyjne", czyli małe kapliczki i figurki świętych. Główne wejście, znajdujące się od strony zachodniej, pozwala wchodzącemu od samego początku zobaczyć całą przestrzeń świątyni. I dlatego też z tego miejsca rozpoczniemy nasze zwiedzanie świątyni.

Chór

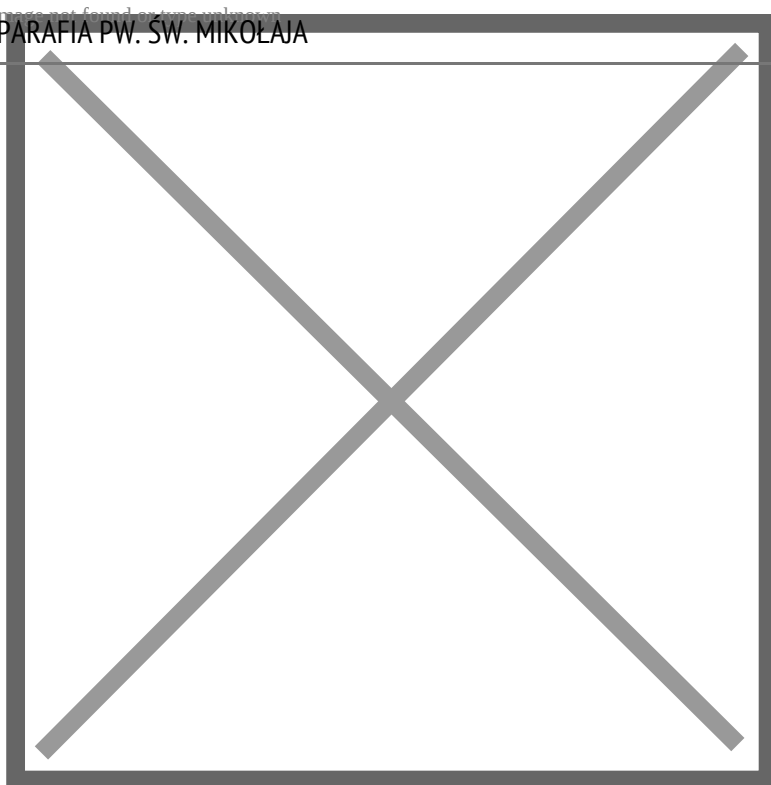
Wchodząc głównym wejściem dostrzeżemy nad głową chór drewniany wsparty na dwóch słupach. Chór posiada drewnianą balustradę. Prospekt chóru, czyli to co widzimy patrząc ze środka kościoła w stronę chóru, pochodzi z ok. 1900 roku. Widoczne są trzy części: główna większa i symetrycznie położone boczne, zawierające piszczałki organowe. Całość zbudowana z drewna i złożona została przez Leopolda Hartmana – ówczesnego budowniczego organ i prospektów. Chór wybudowano w czasie zakupu organów. Początkowo miały one napęd nożny, jednak po remontach od 1984 r całość została zelektryfikowana. Należy dodać jeszcze to, że organy są dziewięciogłosowe zaś

Malowidła na ścianach i suficie

Idąc dalej nad głową możemy zobaczyć na płaskim suficie dwa wielkie malowidła przedstawiające sceny z Ewangelii. Pierwsze przedstawia obraz burzy na morzu z napisami "Dlaczego się boicie, gdzie jest wasza wiara" i „Jam jest Droga, Prawda i Życie”. Drugie malowidło przedstawia scenę Wniebowzięcia NMP z napisem "Bogarodzica Dziewica Bogiem sławiona Maryja". Wokół tych malowideł znajdują się 4 wizerunki świętych: Wojciecha, Kazimierza, Stanisława i Jana Kantego. Po bokach, pod sufitem, możemy jeszcze zobaczyć medaliony przedstawiające cztery postaci: św. Kazimierza, św. Stanisława Kostki, św. Jadwigi Śląskiej i św. Kingi (prawdopodobnie to te dwie władczynie są tu przedstawione).

Epitafia

Na ścianach, wokół kościoła umieszczone są rzeźbione stacje drogi Krzyżowej. Także na ścianach umieszczone są epitafia pamiątkowe:

Epitafium śp. Tekli z Bromirskich Podczaskiej (+ 8.10.1859 r.), ufundowane przez żonę z dziećmi. Zbudowany z piaskowca w formie schodowej, zawiera herb rodu, napis żałobny, a całość zwieńczona krzyżem.

Epitafium śp. Zygmunta Podczaskiego (+23.03.1893 r., w wieku 24 lat). Zbudowane z białego marmuru zwieńczone zostało krzyżem, zaś cała tablica zdobiona jest motywami roślinnymi

Epitafium śp. Kacpra Podczaskiego (+13.01.1840 r.), ufundowane przez żonę i dzieci zmarłego. Zbudowane w I połowie XIX w z marmuru i piaskowca, zawiera motywy architektoniczne. Całość zwieńczona krzyżem oraz klepsydrą - symbolem upływającego czasu

Epitafium śp. Izabeli Podczaskiej (+ 9.11.1884 r.) ufundowane przez rodzinę zmarłej. Zbudowane z czarnego marmuru

otoczonego piaskowcem zawierającym motywy kwiatów.

Epitafium śp. Tekli z Bromirskich Podczaskiej (+ 8.10.1859 r.), ufundowane przez rodzinę.

Zbudowane z czarnego marmuru otoczonego piaskowcem, zwieńczone jest krzyżem z elementami roślinnymi.

Epitafium śp. Andrzeja Kosińskiego (+ 13.12.1894 r., w wieku 31 lat), ufundowane przez matkę i rodzeństwo. Epitafium w kształcie prostej tablicy z marmuru białego.

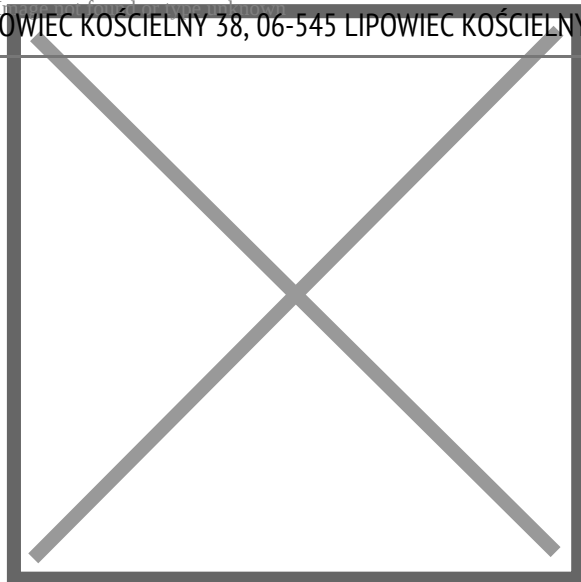
Tablica ku pamięci żołnierzy ROAK oddziału „Puszczyka” oraz osób wspomagających zamordowanych przez UB. Powstała dzięki staraniom kombatanatów i rodzin poległych partyzantów. Tablicę odsłonięto 3 lipca 1994 roku. Dokonali tego bracia „Puszczyka” - panowie Tadeusz i Jan Grabowscy, zaś poświęcił ją ówczesny Biskup Płocki Zygmunt Kamiński. W roku 2006 tablicę poprawiono, zmieniając nazwisko z Piotra Suwińskiego na Piotra Grzybowskiego (nr 5). Dokonano tego dzięki staraniom p. Stanisława Świercza z Mławy.

Ołtarze

Od wejścia widoczne są duże ołtarze, oraz ołtarz tzw. posoborowy, na którym odprawiane są Msze św. Ołtarz ten, zgodnie z reformą liturgiczną po Soborze Watykańskim II (lata 60-te XX w.) pojawił się w kościele na początku lat 70-tych. Obecny widok ołtarza z tablicą rzeźbioną przedstawiającą Ostatnią Wieczerzę pochodzi z okresu drugiej dekady obecnego wieku.

Na wejściu do kościoła znajduje się łuk drewniany pseudobarokowy z roku 1954. W pierwszej wersji namalowano na nim postać Boga Ojca w otoczeniu aniołów. Po remoncie z 1993 roku znajduje się tam figurka Baranka wielkanocnego z napisem: „Do końca ich umiłował”.

Ołtarz główny, pamiętający czasy budowniczego kościoła, był wielokrotnie remontowany i malowany. Na ołtarzu na zwieńczeniu znajduje się malowany na płótnie obraz patrona Parafii św. Mikołaja. W głównym miejscu znajduje się malowany na drewnie obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem z II połowy XVIII wieku, zwany obrazem Matki Bożej Lipowieckiej. Obraz ten wielokrotnie malowany posiada korony i suknię ze srebrnej blachy. Zastaniany jest obrazem Matki Bożej Różańcowej malowanym na płótnie. W 2008 roku, podczas ostatniej przebudowy ołtarza, dodano dwa nowe obrazy: św. Jana Pawła II i Jezusa Miłosiernego.

Wszystkie zostały obudowane mechanizmem do przesuwania i zmiany obrazów. Według przekazów oraz opisów wokół obrazów znajdowały się wota dziękczynne z blach srebrnych, trybowanych i rytch. Niestety nie zachowały się do naszych czasów. Obecne wota są nowe, tak jak i obecne tabernakulum, które pochodzi z 1993 roku.

Przed remontem na ścianach po obu stronach ołtarza były namalowane sceny Zwiastowania NMP oraz Narodzenia Pana Jezusa. Obecnie są zamalowane, a w to miejsce ustawiono rzeźby św. Józefa i św. Antoniego z Padwy. Pod rzeźbami znajdują się relikwiarze z relikwiami św. Jukundy, dziewicy i męczennicy oraz św. Ireneusza Biskupa i męczennika.

Po obu stronach kościoła znajdują się dwa przedpoborowe ołtarze boczne. Obecny widok jest wynikiem wcześniejszych remontów i przebudowy. Ołtarze te dziś stoją pod kątem do ściany, kiedyś były ustawione przy ścianie. W lewym (patrząc od wejścia) znajdują się dwa obrazy: na górze św. Franciszka rozmawiającego z Jezusem na Krzyżu oraz główny św. Antoniego Padewskiego. W prawym ołtarzu na górze jest obraz św. Walentego oraz główny św. Anny z Maryją. Według opisów z kronik obchodzono pięć odpustów: św. Mikołaja, św. Anny, św. Walentego, św. Antoniego z Padwy i NMP Różańcowej. Obecnie w parafii są dwa odpusty: św. Mikołaja i św. Anny.

Według przekazów istniał jeszcze jeden ołtarz boczny, który niestety nie zachował się do naszych czasów. W tym nieistniejącym ołtarzu znajdowały się obrazy św. Macieja Apostoła i św. Jana Nepomucena.

Wszystkie ołtarze wykonano z drewna sosnowego. Jak wspomniano były wielokrotnie remontowane i restaurowane. Obecny kształt i położenie nadano im w latach 1957 - 1959. Prace wtedy wykonali parafianie: Franciszek Gutowski i Paweł Próchniak. Wzorem do nadania kształtu i położenia były ołtarze z Janowca Kościelnego koło Nidzicy.

W prezbiterium, na suficie znajduje się malowidło gołębiczy - Ducha św. Przed malowaniem, które wykonano w 1995 r., można było tam zobaczyć obrazy Ewangelistów z księgami Pisma św.

Inne elementy wyposażenia

Do stałych elementów wyposażenia kościoła należą jeszcze Ambona i chrzcielnica. Obie pochodzą z tego samego okresu.

PARAFIA PW. ŚW. MIKOŁAJA - fundacja powstała pod koniec XIX wieku. Odnowiona w XXI wieku, składa się z podstawy podfilowanej, zdobionej motywami roślinnymi, części głównej - tzw. czary - w postaci ośmiościanu oraz zwieńczenia w postaci kopuły. Całość zdobiona motywami roślinnymi. Ambona natomiast jest zawieszona na ścianie. Zbudowana także pod koniec XIX wieku, ze schodami obudowanymi balustradami. Ambona posiada nadwieszony baldachim, zwieńczony krzyżykiem. Na tzw. podniebieniu znajduje się Duch św. w postaci gołębic z odchodzącymi promieniami.

Okna i witraże

Okna są kolejnym elementem wnętrza kościoła, na który warto zwrócić uwagę. Zbudowane w postaci prostokątów zwieńczonych półkolumnami. Początkowo były inaczej położone, ale później przebudowane umieszczone zostały symetrycznie. Obudowane metalowym szkieletem. W 1986 roku wstawiono pierwsze witraże w prezbiterium. Trzeba zauważyć w tym miejscu, że wszystkie witraże w naszym kościele, także te wstawione w późniejszym czasie, są dziełem pracowni witraży p. Bednarskich z Rypina.

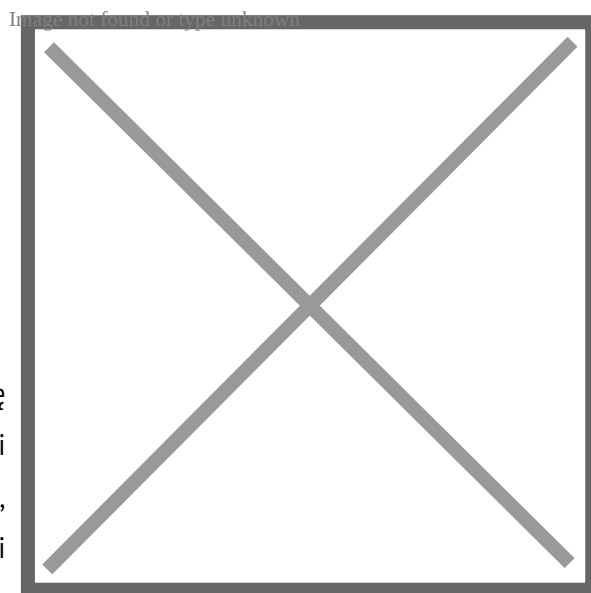
Pierwsze cztery witraże zawierały wyznanie wiary w Tróję Świętą i Wniebowzięcie Matki Bożej:

Witraz Wierzę w Boga stwórcę - fundacji wsi Kęczewo

Witraz w Jezusa Chrystusa - fundacji wsi Rumoka

Witraz i w Ducha Świętego - fundacji wsi Dobra Wola

Witraz Wniebowzięcie NMP - fundacji parafii

Pozostałe witraże zostały dodane pod koniec lat 90 XX wieku. Poruszając się zgodnie ze wskazówkami zegara widzimy witraże ku czci: św. Stanisława Kostki (Patron młodzieży i Polski), św. Izydora (patron rolników i pracujących na roli), św. Mikołaja (patron naszej parafii. Witraz fundacji małżonków Kazimierza i Bożeny Rychcik z Turzy Wielkiej), św. Anny (Patronki kościoła. Dar Heleny Buczkowskiej z Bralów), św. Walentego (patrona zakochanych i chorych na epilepsję) oraz św. Wojciecha (Patrona Polski, biskupa i męczennika)

Zanim skończymy opis kościoła, warto jeszcze dodać, że parafia posiada też zabytki sztuki sakralnej. Spośród nich warto zobaczyć: obraz Matki Bożej z XVIII w., puszkę do udzielania komunii świętej z 1772 r., ofiarowaną przez ks. Wawrzyńca Bagieńskiego, kanonika płockiego, dziekana mławskiego i proboszcza lipnowskiego, kielichy z 1888 i 1900 r., monstrancję z połowy XIX wykonaną przez Emilię i Gustawa Radke - złotników warszawskich, prospekt organowy, ambonę oraz chrzcielnicę.

Według opisów Katalogu Zabytków sztuki w Polsce z 1985 roku, wokół obrazu Matki Bożej można było zobaczyć tabliczki wotywne z blach srebrnych, z których większość do dziś nie zachowała się: z wieku XVII przedstawienie św. Rodziny przy stole fundacji Marianny

~~PARAFIA PW. ŚW. MIKOŁAJA w Lipowcu Kościelnym~~
Rokowski, W. Wszelaki Ład ze św. Rodziną z XVIII wieku; Przedstawiające Matkę Bożą z Dzieciątkiem i postaciami Adama i Ewy z XVIII wieku; Kęcewskiego (Kęczewskiego); tabliczka z przedstawieniem Matki Bożej z Dzieciątkiem i postaciami Adama i Ewy z XVIII wieku; przedstawienie MB i św. Antoniego Padewskiego oraz św. bpa Wojciecha z herbem Nałęcz fundacji Wojciecha Urzyckiego (prawdopodobnie) oraz wiele innych z tamtego okresu.

I tym sposobem udało się nam obejrzeć i zwiedzić całą świątynię. Teraz pozostało nam jeszcze zerknienie na feletrony i obrazy procesyjne. Są one przechowywane w bocznej kaplicy i pod chórem. Ale o nich, jak i o innych jeszcze rzeczach, opowiemy w kolejnych artykułach

Ps. Zapraszamy do obejrzenia zdjęć w poniższej Galerii. Zdjęcia posiadają opisy. Aby je obejrzeć, należy uruchomić zdjęcie w trybie pełnoekranowym, a następnie nacisnąć przycisk składający się z 9 kafelków (thumbnails).

-
Strona oraz materiały zawarte w niej są objęte prawami autorskimi. Wykorzystywanie, kopiowanie i publikowanie części lub całości treści i informacji zawartych na stronie Parafii wymaga zgody Administratora Serwisu Parafii św. Mikołaja w Lipowcu Kościelnym (adres e-mail w nagłówku strony).

—